

Voortgangscommissie

Sint Maarten

Negentwintigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 januari 2018 – 1 april 2018

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. J.J. Rogers, lid

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

mei 2018

Inhoudsopgave

Algemeen	3
Korps Politie Sint Maarten.....	7
Gevangenis Point Blanche (PBP).....	9
Overzicht van aanbevelingen	10

Bijlagen:

- Uitvoeringsrapportage van KPSM, april 2018;
- Brief aan het ministerieel overleg dd 26 april 2018.

Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de negenentwintigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het eerste kwartaal van 2018 en de laatste maanden van 2017. Het werkbezoek van de commissie vond plaats van 23 tot en met 27 april 2018.

Per 1 april 2018 heeft de voorzitter zijn tijdelijke werkzaamheden in het kader van de wederopbouw beëindigd en per gelijke datum het voorzitterschap van de voortgangscommissie weer hervat.

Stonden in de vorige rapportage de gesprekken vooral in het teken van het opmaken van de schade als gevolg van de orkanen, ditmaal stond de wederopbouw van het politiekorps en de gevangenis centraal, alsmede de resultaten van werkconferentie van januari 2018. In dat verband is de commissie erkentelijk voor de uitvoeringsrapportage van het KPSM, doch zeer teleurgesteld door het uitblijven van enige voortgangsmelding betreffende de gevangenis.

Gesprekspartners

Tijdens het werkbezoek sprak de commissie met de dienstleiding van het korps politie, de waarnemend manager van de gevangenis, de hoofdofficier en de AG van het OM, het Sint Maartense lid van de Raad voor de Rechtshandhaving en de vertegenwoordiger van Nederland te Philipsburg.

Op bestuurlijk niveau sprak de commissie met de gouverneur, de minister-president en de, begin januari aangetreden, minister van Justitie en zijn SG.

De voortgang van de (weder)opbouw van KPSM en de gevangenis is sterk afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming over beschikbaarstelling van mensen en middelen en hulpverzoeken voor assistentie van buiten het land. Daarom heeft de commissie ook gesproken met de formateur van een nieuw kabinet en de leider van de coalitiepartij met wie de formateur over het vormen van een nieuw kabinet in gesprek is. De commissie heeft de onhoudbare situatie in het gevangeniswezen uitdrukkelijk onder de aandacht gebracht en er voor gepleit dit onderwerp in een nieuw regeerakkoord een plaats te geven. Daartoe zijn beide partijen voorzien van schriftelijke informatie daarover.

Het beeld

Het beeld is voor de politie gematigd positief. Gematigd, omdat de voortgang bij enkele onderdelen stagneert; de korpsleiding doet er alles aan de plannen zoveel als mogelijk uit te voeren.

Dat kan niet worden gezegd van de gevangenis. Het beeld is ronduit negatief. Geen enkele voortgang is te bespeuren en uitzicht op verbetering bestaat alleen in theorie. De theorie heeft echter het karakter van een fata morgana: het beeld is er wel doch het heeft geen inhoud.

Brandbrief

Om die reden heeft de commissie vooruitlopend op deze voortgangsrapportage nog tijdens het werkbezoek een brief aan het ministerieel overleg gezonden. Daarin wordt geadviseerd om een regeling met Sint Maarten te sluiten voor het opzetten van een nieuw detentiesysteem op basis van de uitgangspunten, zoals die tijdens de werkconferentie van januari 2018 zijn geformuleerd. De brief is bij deze rapportage gevoegd.

Het overzicht van alle adviezen en aanbevelingen is te lezen op pagina 10 van deze rapportage.

De commissie wijst erop dat met detentiesysteem niet alleen de nieuwbouw van een gevangenis wordt bedoeld. Een integrale aanpak (preventie, jeugddetentie, resocialisering, reclassering, alternatieve straffen) is nodig om de recidive significant terug te dringen en zo te voorkomen dat een nog grotere gevangenis moet worden gebouwd. De commissie verwijst in dit verband naar het rapport van de Raad voor de Rechtshandhaving van december 2013 over de detentiecapaciteit op Sint Maarten.

Gesprek met de minister van Justitie

Met de nieuwe minister van Justitie hebben de leden reeds uitvoerig kennisgemaakt tijdens en na de werkconferentie in januari 2018.

De minister meldde dat hij een functionaris heeft aangewezen om met spoed de toelichting bij de functieboeken van de politie en de landsrecherche te finaliseren. De commissie heeft onder de aandacht gebracht dat juist in deze moeilijke tijd het personeel behoefte heeft aan een formele plaatsing in de organisatie en dat zij daar nu al bijna acht jaren op wacht. In de loop der jaren zijn er vele al dan niet plausibele redenen genoemd waarom de functieboeken op zich lieten wachten en vele maatregelen aangekondigd om het weer vlot te trekken. Per saldo is echter nog geen functieboek in een formeel finaal stadium beland. Nieuwe organisaties bouwen met personeel wier formele positie na al die jaren nog niet is geregeld geeft weinig vertrouwen op een goed resultaat.

De commissie doet daarom een klemmend beroep op de minister de grootst mogelijk vaart achter dit onderwerp te zetten. De commissie adviseert het ministerieel overleg een harde datum te stellen voor de invoering van de functieboeken bij de politie, de landsrecherche en de gevangenis.

Voorts meldt de minister dat de ministerraad heeft ingestemd met zijn besluit om een nieuwe gevangenis te bouwen. Hij merkt op dat volledige financiering niet uit de wederopbouw gelden mag plaatsvinden; mogelijk voor een deel als cofinanciering in de eerste tranch van het trustfund van de Wereldbank. Mogelijkheden daartoe zijn verkend en er schijnt interesse te zijn van Franse kant om gezamenlijk te bouwen. Ook zou samenwerking met DJI in relatie tot Saba en St Eustatius tot de mogelijkheden behoren.

De minister heeft een modelgevangenis in Santo Domingo bezocht dat met internationale hulp spectaculaire resultaten heeft bereikt bij het terugdringen van de recidive. Een dergelijk systeem zou hij ook op Sint Maarten willen invoeren. Herstel van de gevangenis wordt volgens de minister overwogen als tijdelijke maatregel in afwachting van het gereedkomen van de nieuwbouw. Deze tijdelijke

maatregel zou het snelst de terugkeer van buiten Sint Maarten geplaatste gedetineerden mogelijk maken.

Het spoor dat nu wordt gevolgd is nieuwbouw te onderzoeken en parallel daaraan de herbouw van de huidige lokatie volgens het rapport van het rijksvastgoedbedrijf te beginnen.

Tijdens het gesprek met de minister concludeerde de commissie dat, alle goede inspanningen ten spijt, resultaat is uitgebleven en er geen zicht is op structurele verbeteringen. Termijnen van externe hulp lopen dezer dagen af en binnenkort komen de uitgeplaatste gedetineerden van Curacao en Nederland weer terug en daar is geen plaats voor. Op het ministerie van Justitie is geen enkele capaciteit aanwezig om de regie over de wederopbouw en het opzetten van een nieuw detentiesysteem te voeren. De veiligheidssituatie in de gevangenis is onverminderd zeer gevaarlijk en gedetineerden blijven alleen binnen bij de gratie van de imposante buitenbeveiliging door de mensen van de LBB van DJI en hun termijn loopt binnenkort af. Over een langer verblijf van de in Nederland en Curacao geplaatste gedetineerden zijn geen nadere afspraken gemaakt. Acht maanden na de orkanen is dit een uitzichtloze situatie waarover de commissie zich met de minister grote zorgen maakt.

Het risico is groot dat de rechterlijke macht of het OM met de slechte detentieomstandigheden rekening gaan houden en geen veroordeelden meer verwijst naar de Point Blanche. Ten aanzien van jeugddetentie heeft zich dit al voorgedaan; bij gebrek aan een functionerende jeugddetentie zijn er al jeugdige verdachten van een ernstig misdrijf heengezonden moeten worden. De tijd verstrijkt en de problemen worden alleen maar nijpender.

De commissie vindt de situatie uitzichtloos en moet constateren dat Sint Maarten door het ontbreken van mensen en middelen niet bij machte is de detentiefunctie nieuw leven in te blazen. Daarom adviseert de commissie om te komen tot een onderlinge regeling gevangeniswezen met Nederland, omdat pleisters plakken niet meer helpt en een massieve inzet nodig is om de detentiefunctie weer deugdelijk op te zetten. De minister heeft aangegeven voor het sluiten van een onderlinge regeling, waarbij de eindverantwoordelijkheid bij hem blijft liggen, open te staan.

Het plan van aanpak van de politie is door de ministerraad van Sint Maarten goedgekeurd. De minister heeft toegezegd het plan voor advies aan de commissie te zenden zodat het formeel kan worden vastgesteld als herzien plan van aanpak in het ministerieel overleg, zoals dat in de Samenwerkingsregeling is bepaald.

Zodra het herziene plan van aanpak voor de gevangenis gereed is ontvangt de commissie het plan zo spoedig mogelijk ter advisering, vervolgens kan dat plan in het ministerieel overleg formeel worden vastgesteld.

Het ministerie van Justitie

De commissie heeft meerdere malen geschreven over de organisatie van het ministerie van Justitie. Die organisatie is volstrekt niet toegerust om de onder hen resorterende diensten adequaat te bedienen en de taken waarvoor zij staan uit te voeren. Het ontbreekt aan (voldoende) gekwalificeerd personeel en een consistente administratieve organisatie en vastgestelde werkprocessen. Om die reden adviseert de commissie aan de minister van Justitie het ministerie door te lichten en het

personeelsbestand vervolgens op te schonen en te professionaliseren. De commissie adviseert hierbij externe hulp in te schakelen om dit moeilijke traject in te kunnen slaan.

Begroting

Voorzover het in de waarneming van de commissie ligt is de begroting voor 2018 geen rekening gehouden met de realisering van de plannen voor de politie en de gevangenis. Wil de uitvoering van die plannen kans van slagen hebben moeten de middelen daarvoor worden vrijgemaakt. Dat kan enerzijds door vergaande efficiency door te voeren door personeelsbestanden van het ministerie en de gevangenis op te schonen en anderzijds door de begroting 2018 aan te passen, dan wel aan te geven hoe de uitgaven voor de plannen gedekt gaan worden.

De commissie adviseert het ministerieel overleg afspraken te maken om de voortgang van de uitvoering te waarborgen.

Hoewel de commissie van mening is dat Sint Maarten massieve steun uit Nederland nodig heeft blijft onverkort overeind dat de regering van Sint Maarten verantwoordelijk blijft om alles te doen wat in het eigen vermogen ligt. Daarbij horen zeker reorganisaties en opschonen van personeelsbestanden als manieren om structureel geld vrij te maken.

Korps Politie Sint Maarten

De korpschef meldt dat hij kan instemmen met het plan van aanpak grenstoezicht zoals dat nu ter finalisering voorligt. Voorts kan hij melden dat het zogenaamde (multidisciplinaire) Alpha team op de luchthaven weer volledig operationeel en succesvol is. De reeds lang verwachte aansluiting op het gemeenschappelijke politie informatiesysteem actpol/bms maakt onderdeel uit van het plan van aanpak grenstoezicht.

De korpschef heeft regelmatig overleg met het wederopbouwteam van het ministerie van BZK en de counterparts op het ministerie van JenV. De prioriteiten zijn gericht op met het oog op het komende orkaanseizoen voor het korps belangrijke zaken als herhuisvesten meldkamer en blijvende ondersteuning van de nationale politie uit Nederland, alsmede de aanschaf van uniformen (zichtbaarheid, thans zijn vier verschillende uniformen in gebruik) en politieauto's (pick up trucks). De ondersteuning uit Nederland en de aanschaf van de tien dienstauto's zijn gerealiseerd. De aanbestedingen voor uniformen en herhuisvesting lopen nog. Minder tevreden is de korpschef over het herstel van het politiebureau en de wijkkantoren. De financiering daarvan is onderdeel van de eerste tranche van het trustfund bij de Wereldbank; met de bank wordt overlegd hoe zo spoedig mogelijk met het herstel kan worden begonnen. Vóór het komende orkaanseizoen zal dat niet gerealiseerd kunnen worden (orkaansseizoen begint 1 juni).

Versterking personeel

Voor de functie van hoofd bedrijfsvoering is een geselecteerde kandidaat afgewezen wegens onvoldoende kwalificaties; de vacaturemelding is opengesteld voor externe sollicitanten. Acht gediplomeerde politiemensen zijn van buiten het korps (Suriname) ingestroomd en de selectie van nog twee agenten van elders is nog gaande. De werving en selectie van tien personeelsleden voor de bemensing van het cameratoezicht is bijna beeindigd. De basis politieopleiding werd in november onderbroken om de aspiranten operationeel in te kunnen zetten. In week 4 van 2018 hebben zij de opleiding weer voortgezet. Overige cursussen en trainingen zijn in de afgelopen verslagperiode weer opgestart.

De commissie heeft bij herhaling gevraagd om de feitelijke sterktecijfers van het korps, doch tot op heden zijn die nog niet ontvangen. De commissie dringt er bij de minister van Justitie met klem op aan de gevraagde cijfers alsnog met spoed naar de commissie te zenden.

Gebouwen en materieel

Herstel van de wijkkantoren van de politie zijn in de eerste tranche van het trustfund van de Werelbank opgenomen en kan met voorrang worden gestart. Er is dringend behoefte aan lesruimte voor politiepersoneel. Het gebouw in Cole Bay waar lesruimten, de centrale meldkamer en de schietbaan ondergebracht zouden worden is zwaarder beschadigd dan aanvankelijk bleek en zal moeten worden afgebroken.

Het gebouw van de justice academy is eveneens onbruikbaar. Voor de politieopleiding wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de Sint Maarten University (USM).

In het gebouw waarin tijdelijk de centrale meldkamer gaat worden ondergebracht wordt ook de cameratoezichtruimte ingericht. De meldkamer is nu nog ondergebracht in een mobiele commando unit die voor het hoofdbureau van politie is geplaatst.

Uitvoeringsrapportage

De commissie heeft de korpsleiding verzocht in de uitvoeringsrapportage specifiek te vermelden wat in de afgelopen drie maanden is bereikt en welke doelen in de komende drie maanden bereikt moeten worden. Daartoe moet ter uitvoering van het herzien plan van aanpak een concrete planning worden opgesteld die realistisch en meetbaar is.

Gevangenis Point Blanche

De commissie bezocht de gevangenis en sprak met één van de twee interimmanagers. Bij het bezoek bleek dat er aan de staat en werkwijze binnen de gevangenis nauwelijks iets veranderd of verbeterd is. De huidige bezetting is 62 gedetineerden. Tijdens het werkbezoek van de commissie kwam het besluit om de buitenbeveiliging door de LBB van DJI tot 1 augustus 2018 te verlengen. Voor de minister van Justitie betekent dit hij met grote spoed maatregelen moet nemen om voor die tijd beveiligers gereed te hebben om de beveiliging van de gevangenis over te nemen.

Dat de commissie geen voortgangsrapportage ontving over de gevangenis is tekenend voor de crisis situatie rond de detentiefunctie van Sint Maarten in het algemeen. Het ontbreken van kennis, arbeidscapaciteit en financiële middelen maakt de het structureel aanpakken van het detentieprobleem tot een onmogelijke opgave. De commissie is van oordeel dat een massieve ondersteuning uit Nederland nodig is om het menswaardig opsluiten van gedetineerden te kunnen waarborgen. De gedachten gaan daarbij uit naar een stelsel van afspraken tussen Sint Maarten en Nederland waarin hulp uit Nederland wordt vastgelegd alsmede de inspanningen die Sint Maarten moet verrichten om het opzetten van een nieuw detentiestysteem mogelijk te maken, neer te leggen in een onderlinge regeling tussen de landen.

De ondersteuning zou op korte termijn moeten beginnen met noodhulp door enkele deskundigen voor het snel geschikt maken van de nog bruikbare detentiecapaciteit (Point Blanche, Simpson Bay) en het maken van een overall plan van aanpak voor de invoering van een detentiestysteem dat is gericht op het fundamenteel terugdringen van de recidive in combinatie met de de bouw van een nieuwe gevangenis. Mogelijke samenwerkingsvormen met Nederland en Frankrijk moeten daarbij onderzocht worden.

De inzet van deskundigen zou mede gericht moeten zijn op het zoeken naar (alternatieve) financieringsbronnen voor de bouw van een nieuwe gevangenis volgens de normen die passen bij het op te zetten detentiestysteem. Voor het voor langere tijd aantrekken van externe deskundigen zou kunnen worden gezocht naar goedkopere vormen, zoals het werven van personeel in Nederland en elders, op reguliere functies van de gevangenis, al dan niet door Nederland (financieel) gefaciliteerd, zoals dat eerder met succes bij het KPSM is toegepast. De commissie is graag bereid hierover nader te adviseren.

Overzicht van aanbevelingen en adviezen

1. De commissie adviseert tussen Nederland en Sint Maarten enige formele regeling te treffen over wederzijdse inzet en verplichtingen bij het opzetten van een detentiesysteem dat gericht is op terugdringen van de recidive en de bouw van een nieuwe gevangenis. Voorafgaand daaraan dient een expertteam een integraal plan van aanpak daarvoor te maken op basis waarvan een regeling kan worden vastgesteld over de wederzijdse inzet en verplichtingen.
2. De commissie adviseert harde afspraken te maken over de invoering van de functieboeken bij de politie, landsrecherche en de gevangenis.
3. De commissie adviseert het ministerieel overleg afspraken te maken over de financiële dekking van de uitvoering van de plannen van aanpak van de politie en de gevangenis.
4. De commissie adviseert de minister van Justitie het ministerie van Justitie te reorganiseren en de personeelsformatie op te schonen. Dit is een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de plannen van de politie en de gevangenis.

Aanbevelingen uit de vorige rapportage:

- De commissie dringt er bij het ministerieel overleg en de minister van justitie met klem op aan de formatieplannen en functieboeken van politie, landsrecherche en de gevangenis zo spoedig mogelijk vast te stellen.
- De commissie beveelt aan het periodieke overleg van gevangenisdirecteuren te versterken met een medewerker voor het secretariaat van het overleg, naar analogie van het college van korpschefs.